

Promoting Proactive Behavior in Thai Children and Youth with Loved and Reasoned Child Rearing Practice¹

Krisanachot Bualar²

Received: May 17, 2020 Revised: July 20, 2020 Accepted: July 24, 2020

Abstract

The research of psycho-behavioral science findings indicated that loved and reasoned child-rearing practices are appropriate ways of promoting proactive behavior for Thai children and youth. This article aims to present the important factors that correlated child-rearing practices and Thai children and youth behaviors based on the Interactionism model. Moreover, this article also suggested appropriate practices from evidence-based psycho-behavioral researches that were standard and reliable. According to the literature review, the researchers found causal factors that bring loved and reasoned child-rearing practices to be effective were traits and situational factors. The families with low loved and reasoned child-rearing practices led the children and youth to be on risk situations or inappropriate behaviors, specifically for children and youth who were males and low GPA. Furthermore, this article increase the understanding of the principles of loved and reasoned child-rearing practice and relationships among causal factors for promoting the effectiveness and sustainability of proactive behavior of Thai children and youth.

Keywords: proactive behavior, loved and reasoned child rearing practice, Interactionism model, Thai children and youth development

¹ Academic article

² Lecturer (Human and Family Development) at School of Human Ecology, Sukhothai Thammathirat Open University. E-mail: Krisanachot@gmail.com

การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย ด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล¹

กฤษณะโชติ บัวหล้า²

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่ผ่านมาบ่งบอกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเป็นวิธีที่เหมาะสมในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กและเยาวชนไทย บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนด้วยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว โดยใช้ฐานคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมในการอธิบายสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการอบรมเลี้ยงดูบุตร รวมทั้งเสนอแนะวิธีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมบนหลักฐานการวิจัยด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่มีมาตรฐานและความน่าเชื่อถือในการพัฒนาเด็กและเยาวชน จากการประมวลและรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยเชิงเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและให้เหตุผลที่สัมฤทธิ์ผลประกอบไปด้วยปัจจัยทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อยจะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงหรือเปี่ยงเบน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นเพศชายและกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ นอกจากนี้บทความนี้จะสามารถช่วยให้เข้าใจหลักวิธีปฏิบัติและความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: พฤติกรรมเชิงรุก การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล
รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม การพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย

¹ บทความวิชาการ

² อาจารย์ประจำวิชาเอกพัฒนาการมนุษย์และครอบครัว สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อีเมล: Krisanachot@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันการวิจัยโดยเฉพาะในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ (psycho-behavioral science) ซึ่งเป็นศาสตร์ที่บูรณาการกันระหว่างจิตวิทยาสังคม (social psychology) และพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral science) ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างมีมาตรฐานและมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือด้วยการใช้สถิติทางการวิจัยที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Appelbaum et al., 2018; Bhanthumnavin, 2016; Rosentha & Rosnow, 1991) ความก้าวหน้าทางวิชาการเช่นนี้ทำให้นักวิจัยสามารถเสนอการแก้ไขปัญหาสังคม สร้างแนวทางการพัฒนา ตลอดจนนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับผลวิจัยในการพัฒนาบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม (Maton & Bishop-josef, 2006) อย่างไรก็ตามสิ่งจำเป็นเร่งด่วนสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นกำลังหลักสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญมากกว่าการพัฒนาด้านอื่น ๆ (Kaye, 1985) ดังนั้น การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กและเยาวชนโดยใช้วิธีการทางบวก (positive psychology) โดยเริ่มจากครอบครัวเป็นสิ่งที่นักวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศพยายามผลักดันมาเป็นเวลานานเพื่อผลดีที่เกิดต่อจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลในประเทศ (Bateman & Crant, 1993; Csikszentmihalyi & Seligman, 2000; Bhanthumnavin, 2016)

ในประเทศที่เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรม พลเมืองส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีคุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่น่าปรารถนา (Bhanthumnavin, 2002) ซึ่งผลของพฤติกรรมเหล่านี้มาจากการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมตามวัยทั้งจากสถาบันครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและสังคม (Bhanthumnavin, 2010) ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกและมีความสำคัญมากที่สุดในการถ่ายทอด ปลูกฝังและสร้างเสริมพฤติกรรมแก่เยาวชน (Haan et al., 1968; Najman et al., 1997; Linver et al., 2002) สำหรับประเทศไทยมีนักวิชาการในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ทำการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและพบผลที่สอดคล้องกันมาตลอดระยะเวลา 30 ปี ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ได้มีนักวิชาการจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำการศึกษารูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูและพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมในการพัฒนาจิตใจและจริยธรรมของเยาวชนได้มากกว่าวิธีการเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ (Bhanthumnavin & Panchawanuk, 1981; Yoelao, 1992)

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจึงเป็นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและสามารถพัฒนาจิตใจและจริยธรรมของเยาวชนให้มีพฤติกรรมเชิงรุกและป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือเป็นภัยต่อสังคม (Lickona, 1983; Tramonte et al., 2015) อย่างไรก็ตามถึงแม้จะทราบว่าวิธีการใดที่จะส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีสุขได้ แต่ในทางตรงกันข้ามยังพบว่า ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ก็มีเรื่องเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากเด็กและเยาวชนปรากฏออกมาอย่างสม่ำเสมอ ส่วนหนึ่งเพราะพ่อแม่หรือผู้ปกครองมักลืมนำวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่จากประสบการณ์ในอดีตมาใช้กับลูก ในขณะที่ Pornpojarn (2003) กล่าวถึงในครอบครัวไทยมักจะใช้วิธีการสั่งสอนด้วยการออกคำสั่ง (authoritative and

authoritarian parenting) เพื่อให้บุตรของตนปฏิบัติตาม การถ่ายทอดปฏิสัมพันธ์เช่นนี้มักทำให้เด็กเกิดการขัดขืนและไม่ทำตามคำสั่ง ผลเช่นนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen and Luster (2002) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ออกคำสั่ง ทำให้มารดาและบุตรเกิดสภาวะเครียดและมีความยุ่งยากในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การจะพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจในวิธีการและแนวการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม

บทความวิชาการนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งเสนอแนะวิธีการและแนวปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลที่มีประสิทธิผลและเหมาะสมแก่ครอบครัวไทยบนพื้นฐานจากผลการวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ที่ผ่านมาที่มีความน่าเชื่อถือและมีมาตรฐานในการพัฒนาบุคคล ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจะมีประสิทธิผลในการพัฒนาเยาวชนได้ระยะยาวคือ รูปแบบในการเลี้ยงดูของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวที่เหมาะสม

การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกแก่เด็กและเยาวชนไทยด้วยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

Bateman and Crant (1993) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุก คือการปรับพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่ชอบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม แสวงหาโอกาส มีความคิดริเริ่ม บุคคลที่มีบุคลิกภาพเชิงรุกจะมีความเพียรพยายามที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมองเป้าหมายคือ การมองหาปัญหาแล้วทำการแก้ไขจนบรรลุผล ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีลักษณะของบุคลิกภาพเชิงรुकน้อยจะมีแนวโน้มที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ Jittipunpornne (2011) ได้อธิบาย พฤติกรรมเชิงรุกว่าเป็นการกระทำที่มีกระบวนการของการมองภาพรวมอย่างเป็นระบบ และคาดการณ์ไปในอนาคต โดยอาศัยข้อมูล และความรู้วางแผน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการและลงมือกระทำตามแผนการนั้น นอกจากนี้ Crant (2000) ยังได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงรุกคือ การเสริมสร้างพฤติกรรมของบุคคลให้มีเกราะป้องกันไม่ไห้บุคคลประพฤตินในสิ่งที่ไม่ดีงาม Bhanthumnavin (2002) ได้อธิบายไว้ว่า การพัฒนาสังคมไทยนั้นควรพัฒนาจิตและพฤติกรรมเชิงรุก ซึ่งเป็นการเสริมสร้างบุคคลและสภาพที่น่าปรารถนา ตลอดจนการป้องกันปัญหาบุคคลและสังคมมากกว่าการกระทำในเชิงรับคือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้ว สังคมไทยในอดีตเน้นการแก้ไขและมักจะกระทำที่ปลายเหตุ ทำให้เกิดปัญหาซ้ำซากและขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ ดังนั้น บทความนี้จะใช้ความหมายของพฤติกรรมเชิงรุกในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ ตามที่ Bhanthumnavin (2002) ได้กล่าวไว้ อันหมายถึง พฤติกรรมอันพึงปรารถนาที่ส่งผลในแง่ดีต่อเด็กและเยาวชนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีสุข เช่น พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมจริยธรรม พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ พฤติกรรมพัฒนาตนเองและสังคม เป็นต้น พฤติกรรมเชิงรุกนี้เสริมสร้างเกราะเพื่อป้องกันไม่ไห้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลเสียต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

อย่างไรก็ตามนักวิชาการในไทยและต่างประเทศเห็นพ้องกันว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการสร้างพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กได้ผลดีที่สุด เนื่องจากเป็นสายสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่กับลูก (Lickona, 1983; Bhanthumnavin, 2010) การที่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรหลานทั้งทางด้านคำพูด

และการกระทำด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข รวมถึงอธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลที่สร้างความหมายต่อบุตรหลาน ทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ปกครอง ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองเรียนรู้สามารถจะให้รางวัลและลงโทษบุตรหลานได้ นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย อย่างไรก็ตามพฤติกรรมเชิงรุกของเด็กและเยาวชนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการอบรมเลี้ยงดูลักษณะเช่นนี้เป็นสื่อกลาง ด้วยเหตุนี้หากจะให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการอบรมในลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม ในประเด็นนี้จะเป็นการเสนอปัจจัยสำคัญในแต่ละด้านตามกระบวนการทัศน์รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (interactionism model) (Endler & Magnusson, 1976) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมกับการอธิบายสาเหตุสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมสามารถใช้เป็นกรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัยพฤติกรรมบุคคล ทฤษฎีดังกล่าวถูกเสนอโดย Endler and Magnusson (1976) รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมสามารถนำมาใช้เป็นกรอบความคิดพื้นฐานในการวิจัยอย่างต่อเนื่องในระดับสากลและในประเทศไทย (Lessing & De Beer, 2010; Corveleyn et al., 2013; Bhanthumnavin, 2007) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล โดยเชื่อว่าการศึกษาสาเหตุทั้งทางด้านจิตใจและสถานการณ์ไปพร้อมกันจะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจระบบของพฤติกรรมของมนุษย์ได้มากกว่าการศึกษาเพียงสาเหตุด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว ฐานคิดของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมโดยมองว่าพฤติกรรมบุคคลนั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- 1) สาเหตุด้านสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวบุคคลอยู่ (situation factors) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่เน้นเกี่ยวกับสาเหตุที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล เช่น บุคคลรอบข้าง หรือเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลมักอยู่ในลักษณะที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว การตีความและแสดงพฤติกรรมเพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่มีอยู่ ซึ่งอาจส่งเสริมหรือขัดขวางต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
- 2) สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (trait psychology) เป็นจิตลักษณะที่บุคคลถูกอบรมปลูกฝังและเรียนรู้ผ่านสถาบันทางสังคมตั้งแต่อดีต
- 3) สาเหตุร่วมจากปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์และจิตลักษณะเดิมที่บุคคลกำลังเผชิญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคล (organismic-interaction) ซึ่งปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้ สามารถคำนวณได้ด้วยการใช้สถิติในการวิเคราะห์และพฤติกรรมที่แปรปรวนของอิทธิพลร่วมของปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสองกลุ่ม
- 4) สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือปฏิสัมพันธ์ภายในตน (psycho-dynamic) เป็นลักษณะจิตใจของบุคคลที่แปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เผชิญอยู่ (Endler & Magnusson, 1976; Tett & Burnett, 2003)

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม การอธิบายสาเหตุการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจก่อนว่า พฤติกรรมของบุคคลนอกจากจะมีปัจจัยทางด้านจิตใจแล้วยังมีปัจจัยทางสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่เป็นตัวกำหนดในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ

ปัจจัยทางจิตลักษณะเดิมกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

เรามักได้ยินภาชิตที่ว่า “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าจิตใจของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการกระทำสิ่งต่างๆ การพัฒนาให้บุคคลมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงสาเหตุทางจิตใจ ซึ่งจิตลักษณะเดิมเป็นลักษณะทางจิตใจที่ติดตัวบุคคลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวและสถานศึกษา มีลักษณะคงที่ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน (Endler & Magnusson, 1977) โดยการศึกษาถึงจิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมที่เหมาะสมกับคนไทยนั้น Bhanthumnavin (2000) ได้เสนอ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม อันเป็นทฤษฎีที่เกิดจากการรวบรวมผลการวิจัยและประมวลออกมาเป็นข้อสรุปในการอธิบายสาเหตุทางด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถในการคิด การมีคุณธรรม และค่านิยมที่เปรียบเสมือน “หางเสือของเรือ” ในการกำกับควบคุมทิศทางของเรือให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง การมีเพียงหางเสืออย่างเดียวจึงยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาจิตลักษณะอื่นๆ ควบคู่ไปด้วย ดังการ “ติดเครื่องยนต์ให้แก่เรือหรือรถยนต์” หรือ เรียกได้ว่า “จิตพลังจริยธรรม” เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเกิดเป็นพฤติกรรมคนดี เก่ง และมีสุข ติดตัวเยาวชนไปในระยะยาว ซึ่งจิตลักษณะที่สำคัญที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปด้วยกันมีดังนี้

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล (Future Orientation and Self-Control)

เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่เน้นถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล ว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้ (Bhanthumnavin, 2007) ดังนั้น ผู้ปกครองที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากจะมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก เพราะเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตนในอนาคตนั้นมีคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่ลดลง สามารถคาดการณ์ไกลว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต มองเห็นความสามารถและผลที่ติงามของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (need for achievement) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1961) ซึ่งงานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์มักพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มักเป็นตัวแปรสำคัญในการนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (Piasiri, 2002; Bualar, 2018) ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานในครอบครัว บุคคลจำเป็นต้องใช้ความเพียรพยายามในการอบรมสั่งสอน รวมถึงใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ บุคคลที่มีความอดทนอดกลั้นทางอารมณ์และการกระทำน้อยย่อมส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการใช้อำนาจ กำลังในการเลี้ยงดู การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นจิตลักษณะสำคัญอีกประการที่จะผลักดันบุคคลให้เกิดความพยายามเพื่อเป้าหมายที่ดีในอนาคต ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัวไม่ใช่ในเชิงของการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือการใช้อำนาจบังคับ แต่เมื่อเกิดปัญหาบุคคลที่มีลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะยอมรับและหาทางแก้ไข รวมถึงการกำหนดเป้าหมายในระดับที่เหมาะสมกับความสามารถของตน เมื่อมีอุปสรรคก็สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และเมื่อสิ่งที่ตนตั้งเป้าหมายไว้สำเร็จบุคคลที่มีความใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเกิดความสุข พอใจในงานที่สำเร็จ ส่วนผู้ที่ลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักจะรอการชมเชย หรือรางวัลจากคนอื่น ๆ เมื่องานนั้นสำเร็จ ดังนั้น ผู้ปกครองที่มี

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลและรู้จักการวางแผน รวมไปถึงสามารถแก้ปัญหาให้แก่บุตรหลานได้อย่างเป็นระบบ

ความเชื่ออำนาจในตนกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตน มีวิวัฒนาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) โดย Rotter (1966) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันซึ่งได้ตั้งข้อสังเกตว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งความเชื่ออำนาจในตนภายนอกตนของบุคคลได้เป็น 2 ชั้นในมิติเดียวกัน คือ ด้านที่ 1 บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตน (internal locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้ว่าจะเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือความสามารถของตน ด้านที่ 2 คือ บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน (external locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้ว่าจะเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนขึ้นอยู่กับอิทธิพลของอำนาจภายนอกตนที่ไม่สามารถควบคุมได้

ความเชื่ออำนาจในตน คือลักษณะทางจิตที่จะสามารถส่งพลังไปสู่การกระทำของบุคคล โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนนั้นจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า ตนสามารถจะ “ทำได้” และมีความเชื่อว่าตน “พยายามกระทำมาก” “ผลที่ต้องการ” ก็จะเกิดมากตามไปด้วย เกิดความพยายามกระทำในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง และเมื่อบุคคลมีความเชื่อและความคาดหวังว่าตนทำนายสาเหตุกับผลที่จะเกิดได้อย่างถูกต้องแม่นยำมาก และเมื่อตนมีความพยายามในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้มาก ตนก็ได้รับผลดีมากมายน่าพอใจตามมา ในทางตรงกันข้ามเมื่อตนขาดความพยายามหรือทำย่ำที่สุดเลิกความพยายามนั้นไปเลย ตนก็จะได้รับผลดีน้อยหรือเกิดผลเสียตามมา ประสบการณ์ดังกล่าวเมื่อเกิดขึ้นกับผู้ปกครองบ่อย ๆ ก็จะทำให้เรียนรู้ว่า ตนสามารถจะควบคุม (หรือสามารถทำให้เกิด) ผลดีหรือหลีกเลี่ยงผลเสียได้มาก (Bhanthumnavin, 2016) ดังนั้นผู้ปกครองที่มีความเชื่ออำนาจในตนจึงมีความเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลนั้นเป็นเรื่องที่ตนสามารถปฏิบัติต่อบุตรหลานได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บุตรหลานของตนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามผลที่ตนต้องการ อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยพบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมักกำกับให้บุคคลมีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและในระยะยาว (Judge et al., 2003; Bhanthumnavin, 2016)

เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) เป็นลักษณะทางจิตที่อยู่ในรูปของเหตุผลหรือเจตนาของบุคคลก่อนที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่งๆ โดยมีการคำนึงถึงผลดีต่างๆ และผลเสียต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น บุคคลที่สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง จะมีพฤติกรรมที่ดั่งงามเหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (Piaget, 1932; Kohlberg, 1964)

โดยเหตุผลเชิงจริยธรรม แบ่งเป็น 6 ชั้น (Liebert & Strauss, 1973) ดังนี้

ชั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการลงโทษ การกระทำที่เหมาะสมคือทำตามผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีการกำลังอำนาจเหนือตน หรือเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษหรือถูกทำร้ายทางกาย

ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล การกระทำที่เหมาะสมคือ เพื่อให้ได้รางวัลหรือผลตอบแทนทางวัตถุ กระทำแบบตีมาตีตอบ ร้ายมาร้ายตอบ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่เหมาะสมคือตามที่ผู้ใกล้ชิดเห็นด้วย พอใจ มีการคิดแบบใจเขาใจเรา ต้องการให้ผู้อื่นเห็นยกย่องว่าตนเป็นคนดี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคมหรือการกระทำที่เหมาะสมคือ ทำตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม ทำเพื่อสังคมโดยส่วนรวม

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ยึดประโยชน์และความถูกต้องเฉพาะเรื่อง เป็นการกระทำที่เป็นไปตามข้อตกลงและยอมรับกันของผู้ที่มีจิตใจสูง

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล การกระทำอาจนอกเหนือกฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ มีหลักธรรมประจำใจของตนเอง (เช่น ความยุติธรรม มนุษยธรรม ความรักในเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น)

หลักการตัดสินใจทั้ง 6 ขั้นนี้ ครอบคลุมพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งพัฒนาการถึงขีดสุดและมีลักษณะเป็นสากล คือบุคคลไม่ว่าจะอยู่ประเทศใด เชื้อชาติใด วัฒนธรรมแบบใด ก็มีแนวโน้มว่าเจริญเติบโตโดยผ่านกระบวนการเหล่านี้ตามลำดับขั้น ซึ่งถ้าหากผู้ปกครองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น 3 ขึ้นมา จะเป็นบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมากควบคู่กับการอบรมที่สอดแทรกคุณธรรมโดยยึดส่วนรวมเป็นหลักมากกว่าการอบรมสั่งสอนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (Thatsanasri, 2013) ทั้งนี้ในปัจจุบันจึงเป็นที่ยอมรับกันในทางวิชาการทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย ถึงความสำคัญของจิตลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความจำเป็นและการคาดหวังทางสังคมว่าบุคคลทุกระดับในสังคมจะต้องมี “เหตุผลเชิงจริยธรรม” อยู่ในระดับที่สูง (Sprinthall et al., 1993; Weber, 1993; Nucci & Gingo, 2011; Bhanthumnavin, 2007)

ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ที่สำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

สถานการณ์ในครอบครัวนั้นมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานเป็นอย่างมาก การดำเนินชีวิตในครอบครัวที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป สถานการณ์เหล่านี้อาจอยู่ในลักษณะ 2 ประการ คือ ประการแรกสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเป็นสิ่งรอบตัวที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งๆ และประการที่สองสถานการณ์ที่ขัดขวางไม่ให้เกิดพฤติกรรม อย่างไรก็ตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมักเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ผู้ปกครองเผชิญอยู่ ซึ่งสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก ยกตัวอย่างเช่น

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (Social Support)

เป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนสนับสนุนซึ่งกันและกัน บุคคลสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้การสนับสนุนทางสังคม โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมมักจะให้การสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เช่น การปลอบโยน การให้ความเป็นห่วงเป็นใย ความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ หรือการยอมรับ เป็นต้น 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล-ลงโทษ การกล่าวติชม เป็นต้น 3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากร งบประมาณและแรงงาน (Bhanthumnavin, 2000) ผู้ปกครองที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมากจะมีการให้ความสนใจเอาใจใส่ครอบครัว และให้ความช่วยเหลือ รวมถึงเป็นกำลังใจให้แก่บุตรหลานของตน

การมีแบบอย่างที่ดีจากคนใกล้ชิด (Role Modeling)

สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความคิดและ การกระทำของบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นคนในครอบครัวที่เราอาศัยอยู่ด้วย หรือเพื่อนที่เราคบหา ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลรอบข้างจะเป็น แบบอย่างแก่บุคคล ก่อให้เกิดการเลียนแบบจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของบุคคลอื่น แล้วต่อมาผู้สังเกตนั้น ได้กระทำพฤติกรรมนั้นบ้าง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura (1985) ได้เสนอว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดขึ้นจากการสังเกตตัวแบบ ซึ่งต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิด ลองถูก เพราะนอกจากจะสูญเสียเวลาแล้ว ยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรม ในการเรียนรู้ผ่านตัวแบบนี้ ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และเนื่องจากคนเรานั้น ใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสังคม จึงมักมาจากการได้ยินหรือได้เห็น จากประสบการณ์ของผู้อื่น (Iamsupasit, 2007; Bualar, 2018) ดังนั้น หากผู้ปกครองมีการรับรู้เห็นแบบอย่างที่ดี จากคนใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบ รักสนับสนุนและใช้เหตุผล ย่อมส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดการเลียนแบบและมองเห็นข้อดีของตัวแบบ ขณะเดียวกัน หากผู้ปกครองมีคนใกล้ชิดที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีย่อมจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางตรงกันข้าม

จากที่กล่าวมา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลที่จะมีประสิทธิผลได้ ผู้ปกครองจะต้องคำนึงถึงสาเหตุสำคัญตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยามอันประกอบไปด้วย ปัจจัยทางจิตลักษณะ เดิม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม ในขณะที่สถานการณ์ก็จะต้องมีการสนับสนุนทางสังคมและการมีแบบอย่างที่ดีจากคนใกล้ชิด สาเหตุเหล่านี้ จะต้องบูรณาการร่วมกันจึงจะทำให้การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีสมรรถนะในการพัฒนาเด็กและเยาวชนมาก ยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีจิตลักษณะเดิมของบุคคลที่สำคัญต่างๆ ดังที่กล่าวมาในเนื้อหาควบคู่ไปกับการคำนึงถึงสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเหมาะสมในการอบรมเลี้ยงดูบุตร การพัฒนาแบบองค์รวม เช่นนี้จึงจะประสบผลสำเร็จในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลได้ในระยะยาว

การประยุกต์การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเพื่อการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุก

ผู้ปกครองทุกคนปรารถนาที่จะให้บุตรหลานของตนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขอยู่ในสังคม ดังนั้น การเสริมสร้างและการป้องกันต้องจัดการที่สาเหตุต่างๆ กับคนส่วนใหญ่ ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการสาเหตุของ ปัญหา ก็คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยตั้งแต่วัยเด็ก ในขณะเดียวกันมีผู้ศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หากมีการปฏิบัติมากในครอบครัวใด บุตรหลานในครอบครัวนั้นจะมีลักษณะจิตใจและพฤติกรรมเชิงรุก อันเป็นผลดีต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม บุคคลและสังคม อีกทั้งผลงานวิจัยที่ผ่านมาได้ยืนยันความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้ เหตุผลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกของบุคคล เช่น Deković and Gerris (1992) Güleç and Balçık (2011) Bhanthumnavin (2015) เป็นต้น ซึ่งผลวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้ เหตุผลในปัจจุบันมีการศึกษาในหลากหลายสาขาวิชา ผลการวิจัยสามารถบ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลกับพฤติกรรมเชิงรุกในประชาชนไทย แสดงไว้ดังตาราง 1

ตาราง 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงรุกของเด็กและเยาวชนไทย

ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	พฤติกรรมเชิงรุก ที่ผู้วิจัยศึกษา	ข้อค้นพบที่สำคัญ
1	Bhanthumnavin & Panchawanuk (1981)	นักเรียนและนิสิต	1,400	จริยธรรมของเยาวชนไทย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีฐานะยากจน
2	Saipopoo (2003)	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	587	พฤติกรรมทางการรักษาความสะอาด	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก ของพฤติกรรมการรักษาความสะอาด
3	Sanamkate (2007)	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	639	พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล เป็นตัวทำนายที่ส่งผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันภายในตนให้แก่นักเรียน และเป็นตัวแปรสำคัญการพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยง
4	Na nagara (2007)	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	500	พฤติกรรมการออมเงิน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเป็นตัวทำนายสำคัญพฤติกรรม การออมเงินและสนับสนุนการออมเงิน
5	Yaemyuen (2008)	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4	604	พฤติกรรมการมีมารยาททางวาจา และทางกาย	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีมารยาททางวาจาและทางกายอย่างมีนัยสำคัญ
6	Virotvithayagan (2008)	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	482	พฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมากเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาก
7	Bhanthumnavin (2015)	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5	1,520	พฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ	นักเรียนที่รับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก จะมีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติด้านการคบเพื่อน ด้านการเดินทาง ด้านการกิน และการสนับสนุนเพื่อนให้เสี่ยงอย่างมีสติมาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	พฤติกรรมเชิงรุกที่ ผู้วิจัยศึกษา	ข้อค้นพบที่สำคัญ
8	Klayprayong & Bhanthumnavin (2015)	นักศึกษา ระดับ ปริญญาตรี	498	ทัศนคติและการ ยอมรับโรงไฟฟ้า นิวเคลียร์	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลเป็นคำทำนายสำคัญใน ทัศนคติที่ต่อการยอมรับโรงไฟฟ้า นิวเคลียร์
9	Tiawilai et al. (2018)	นักศึกษา ระดับ ปริญญาตรี	702	พฤติกรรมการ สื่อสารอย่างเคารพ สิทธิผ่านสื่อสังคม ออนไลน์	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลเป็นตัวทำนายสำคัญ ลำดับที่ 4 ในกลุ่มรวมพฤติกรรมการ สื่อสารอย่างเคารพสิทธิ
10	Mekkhachorn et al. (2020)	นักศึกษา ระดับ ปริญญาตรี	636	พฤติกรรมการ ตัดสินใจด้วยตนเอง	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลเป็นตัวทำนายที่สำคัญ ในพฤติกรรมตัดสินใจด้วยตนเอง ของนักศึกษาเพศชาย

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยในตาราง 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ที่บ่งชี้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลนั้นคือสาเหตุที่สำคัญอย่างมากต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล หากผู้ปกครองต้องการพัฒนาพฤติกรรมของบุตรหลานในครอบครัวให้มีพฤติกรรมเชิงรุก จำเป็นต้องมีแนวทางการปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างถูกต้องและเหมาะสม การใช้รูปแบบวิธีการที่เหมาะสมจะเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่จำเป็นในการเป็นคนดีคนเก่งและมีสุขในสังคม จากตาราง 1 ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กและเยาวชน เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม พฤติกรรมที่ไม่ก้าวร้าวและพฤติกรรมอันพึงปรารถนานานัปการ

แนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล

วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลที่ได้ผลอย่างแท้จริงจำเป็นต้องอาศัยข้อสรุปพื้นฐานของการวิจัยที่น่าเชื่อถือในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาในครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นแล้วว่าผู้ปกครองจำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยทางจิตลักษณะควบคู่กับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ตามฐานคติของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม อย่างไรก็ตามบทความนี้ยังมีจุดมุ่งหมายในการเสนอแนะแนวทางปฏิบัติในระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลที่เหมาะสมแก่ครอบครัวไทย ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ ผู้เขียนได้สังเคราะห์งานวิจัยและพบว่า มี 3 ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลของผู้ปกครองมีประสิทธิภาพ โดยต้องปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว

การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง บิดามารดาจำเป็นจะต้องมีลักษณะที่ใกล้ชิด ที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ความสำคัญของลักษณะความใกล้ชิดเป็นความสามารถในการปรับตัว โดยมีความสัมพันธ์ที่ผูกมัดอย่างลึกซึ้ง การที่บิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมแสดงออกถึงการแสดงความรักใคร่และให้การยอมรับ กำลังใจ เป็นการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว นอกจากนี้ สมาชิกครอบครัวล้วนมีบทบาทที่สำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน กล่าวคือ ทุกคนในครอบครัวล้วนมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงรุกให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยการแสดงออกถึงความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง สามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือกันเมื่อเกิดปัญหา รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ลักษณะการแสดงออกเหล่านี้จะส่งผ่านไปยังบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ แต่ในขณะที่เดียวกันหากบิดามารดา หรือสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน จะส่งผลกระทบข้ามให้แก่ตัวเด็ก (Jalanukaoh, 2009; Virotvithayagan, 2008; Tiawilai et al., 2018)

การให้รางวัลเมื่อทำดีและลงโทษอย่างเหมาะสม

สอดคล้องกับเจตนาและปริมาณพฤติกรรมที่แสดงการให้รางวัลหรือลงโทษที่เหมาะสมมีหลักการดังนี้

1) ให้รางวัลหรือลงโทษตามสิ่งที่กระทำและปริมาณการกระทำจึงเป็นการทำให้บุคคลเรียนรู้ว่า เมื่อตนกระทำสิ่งที่ดีย่อมได้ผลดีตอบแทนหรือกระทำสิ่งไม่ดีย่อมได้ผลไม่ดีตอบแทน และถ้าทำดีมากก็ย่อมได้ผลดีตอบแทนมากหรือถ้าทำดีน้อยย่อมได้ผลดีตอบแทนที่น้อยด้วย และผู้ปกครองไม่ควรเพิกเฉยเมื่อเด็กทำความดี เพราะจะทำให้เด็กไม่มีแรงจูงใจที่อยากจะทำความดีต่อไปในอนาคต

2) เวลาในการให้รางวัลหรือลงโทษจะต้องกระทำทันทีหลังจากพฤติกรรมเกิดขึ้น บุคคลจึงจะเรียนรู้มากที่สุด เช่น เมื่อลูกทำความดีพ่อแม่ควรชมเชยกอดและ/หรือให้รางวัลทันทีหรือเมื่อลูกทำผิดพ่อแม่ก็ต้องลงโทษทันทีด้วย

3) ก่อนให้รางวัลหรือลงโทษควรพิจารณาเจตนาของผู้กระทำโดยผู้ที่กระทำดีด้วยเจตนาดีควรได้รับผลดีมากที่สุดผู้ที่กระทำดีด้วยเจตนาที่แอบแฝงควรได้รับผลดีตอบแทนน้อยกว่าส่วนผู้ที่การกระทำ ผิดแต่ที่เป็นเจตนาดีควรได้รับการลงโทษสถานเบาแต่ผู้ที่กระทำผิดด้วยเจตนาร้ายควรได้รับการลงโทษสถานหนัก

4) อธิบายเหตุผลของการให้รางวัลหรือลงโทษในขณะที่ให้รางวัลหรือลงโทษโดยอธิบาย 3 ข้อ (Bhanthumnavin, 2010) ได้แก่ (1) อธิบายสาเหตุที่ทำให้ได้รับรางวัลหรือลงโทษซึ่งจะทำให้ผู้ที่รับรางวัลหรือลงโทษเรียนรู้ถึงสาเหตุของการได้รับรางวัลหรือลงโทษ (2) อธิบายถึงผลดีหรือผลเสียของการกระทำนั้นจะทำให้เรียนรู้ว่าทำดียอมได้ดีทำชั่วยอมได้ชั่ว และ (3) อธิบายถึงปริมาณการได้รับรางวัลหรือลงโทษนั้นจะทำให้เรียนรู้ว่าทำดีมากยอมได้ผลดีมากกว่าทำดีน้อยหรือทำไม่ดีน้อย ยอมรับโทษเบากว่าทำไม่ดีมาก ดังนั้น การให้รางวัลและลงโทษตามหลักการนี้จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเชิงรุกแก่เยาวชนและบุคคลได้ปกครองได้เป็นอย่างดี

การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

โดยหลักการที่สำคัญคือการปฏิบัติตนต่อบุคคลที่อยู่ใต้ปกครองหรือบุตรหลาน ควรกระทำอย่างเสมอต้นเสมอปลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ปกครองมีอารมณ์เสียจากเรื่องอื่นๆ และเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุตร จึงไม่ควรอารมณ์เสียใส่เขาเหล่านั้น ต้องรู้จักการควบคุมตน นอกจากนี้การปฏิบัติตนอย่างไม่สม่ำเสมอมีอารมณ์แปรปรวน

ซึ่งอาจเกิดจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่เรียกว่า สตรีวัยทอง หรือ “Menopause” (Genazzani et al., 1999; Steiner et al., 2003) ซึ่งมักเกิดขึ้นโดยเฉพาะกับผู้หญิงในวัยที่กำลังจะหมดประจำเดือน อายุ 42 ถึง 50 ปี (Perlmutter & Hall, 1992) ที่เป็นผู้ปกครอง ความไม่สม่ำเสมอหรืออารมณ์ที่แปรปรวนจะทำให้บุตรหลานสับสน ในพฤติกรรมของผู้ปกครอง ตลอดจนปฏิบัติตนไม่ถูกหรือไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรเมื่ออยู่ในสภาพนี้บ่อยครั้ง ผลเสียจะเกิดขึ้นที่จิตใจของบุตรหลาน

ผลการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกเพื่อลดกลุ่มเสี่ยงในเด็กและเยาวชน

ผลการวิจัยนอกจากจะสามารถระบุสาเหตุที่สำคัญทางจิตใจและสถานการณ์ของบุคคลได้แล้ว ยังจำเป็นต้องบ่งชี้กลุ่มบุคคลที่มีแนวโน้มจะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือที่เรียกว่า “กลุ่มเสี่ยงที่พบในการวิจัย” โดยกลุ่มเสี่ยงในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคคลผู้ที่มีโอกาสในการปฏิบัติตนหรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาหรือตรงข้ามกับพฤติกรรมเชิงรุกมากกว่าบุคคลประเภทอื่น ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยที่บ่งชี้ว่าบุคคลประเภทใดคือบุคคลที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา บำบัด หรือส่งเสริมแก้ไขเร่งด่วน แนวทางการวิจัยในลักษณะนี้จะสามารถช่วยให้ผู้ปกครอง นักพัฒนา ผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพัฒนา สามารถมุ่งความสนใจไปที่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เพื่อป้องกันหรือสกัดกั้นไม่ให้มีพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาได้ทันถ่วงที ดังนั้น กลุ่มเสี่ยงในที่นี้จึงหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะตรงกันข้าม บุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน หรือสังคมได้ ดังนั้นกลุ่มเสี่ยงจึงเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาหรือให้ความสนใจเป็นลำดับแรก ผลการวิจัยไทยที่บ่งชี้กลุ่มเสี่ยงที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย มีดังนี้

ตาราง 2

ผลวิจัยแสดงกลุ่มเสี่ยงที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย

ลำดับที่	ชื่อผู้วิจัย (ค.ศ.)	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	พฤติกรรมเสี่ยง	กลุ่มเสี่ยงการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย
1.	Yodrabum (2005)	นักศึกษาชาย	420	ความตั้งใจรับผิดชอบครอบครัวน้อย	นักศึกษาที่บิดามีการศึกษาต่ำ
2.	Saipopoo (2003)	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2	587	พฤติกรรมการลดขยะน้อย	1) นักเรียนชาย 2) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ
3.	Suwandee (2000)	นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3	480	พฤติกรรมการลดขยะ	นักเรียนที่มีสุขภาพจิตแย่
4.	Sanamkate (2007)	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	639	พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างไม่เหมาะสมและมีภูมิคุ้มกันน้อย	1) นักเรียนชาย 2) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อผู้วิจัย (ค.ศ.)	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	พฤติกรรมเสี่ยง	กลุ่มเสี่ยงการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย
5.	Sirirak (2012)	นักเรียน มัธยมศึกษา ปีที่ 2-3	602	พฤติกรรม รับผิดชอบน้อย	1) นักเรียนชาย 2) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ
6.	Praneetvatakul (2017)	นักศึกษา ปริญญาตรี	485	พฤติกรรมป้องกันการรับ และแพร่โรค	1) นักศึกษาเพศชาย 2) นักศึกษาที่อายุน้อย
7.	Watcharatanin (2003)	นักศึกษา ปริญญาตรี	360	ความตั้งใจที่จะทำงาน อาสา	1) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ 2) นักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะ
8.	Kanchom (2010)	นักเรียน มัธยมตอนต้น	684	ความฉลาดคบเพื่อน	นักเรียนที่บิดามีการศึกษาต่ำ

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มเสี่ยงที่พบจากผลการวิจัยมักจะปรากฏในลักษณะของเด็กเยาวชนที่เป็นเพศชาย กลุ่มที่มีผลทางการเรียนต่ำ และรวมถึงกลุ่มเสี่ยงประเภทอื่นๆ หากสมาชิกในครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนได้มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก การอบรมในลักษณะดังกล่าว เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยเสริมแรงในการสร้างพฤติกรรมเชิงรุกและป้องกันพฤติกรรมเชิงรับ ดังนั้น การพัฒนาบุคคลในหน่วยครอบครัวที่สำคัญจำเป็นต้องมีการปฏิบัติที่เหมาะสมแสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ซึ่งแต่ละครอบครัวควรตระหนักและใช้การอบรมในลักษณะนี้ให้เกิดประโยชน์แก่บุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว จึงอาจกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนไทยในการเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขจำเป็นต้องเป็นรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก

บทสรุป

บทความนี้ได้นำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการและแนวทางการปฏิบัติตนแก่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยวิธีการใช้เหตุผลและรักสนับสนุน ซึ่งจะต้องมีการคำนึงถึงองค์ประกอบทางด้านจิตใจและสถานการณ์ในการบูรณาการร่วมกันเพื่อผลลัพธ์ที่สัมฤทธิ์ผลในการถ่ายทอดให้แก่บุตรหลานตามฐานคิดของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ด้วยเหตุนี้องค์ประกอบทางด้านจิตใจที่เหมาะสมกับคนไทยจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เสนอด้วยต้นไม้งจริยธรรม อันประกอบไปด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน รวมไปถึงเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นจิตพลังจริยธรรมที่จะขับเคลื่อนให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการกระทำหนึ่งๆ นอกจากนี้การเลี้ยงดูจะต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยด้วย การสนับสนุนทางสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุตร ซึ่งจะทำให้การเลี้ยงดูมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการประมวลเอกสารผลเชิงประจักษ์จากงานวิจัยยังเสนอวิธีการปฏิบัติตนของผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงรุกในการเลี้ยงดู

โดยการปฏิบัติตนของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ดีจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยการสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมร่วมกับสมาชิกครอบครัว เมื่อบุตรกระทำการสิ่งใดๆ จะต้องรู้จักให้รางวัลและลงโทษแก่บุตรด้วยความเหมาะสม และที่สำคัญการปฏิบัติเช่นนี้จะต้องมีความสม่ำเสมอ มั่นคงจนเป็นเรื่องปกติของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังพบว่าครอบครัวที่มีเด็กเยาวชนเพศชายและเยาวชนกลุ่มที่มีผลทางการเรียนต่ำ จะต้องตระหนักให้ดีกว่าเด็กกลุ่มนี้คือกลุ่มเสี่ยงในช่วงวัยที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาจจะสร้างปัญหาได้ ดังนั้น ผู้ปกครองจะต้องให้ความสำคัญและอบรมเลี้ยงดูบุตรเพศชายและกลุ่มที่มีผลทางการเรียนต่ำ ด้วยวิธีการที่เสนอไว้ในบทความ

โดยสรุปแล้ว การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนไทย มีพฤติกรรมเชิงรุก อันนำไปสู่การเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศได้ การจะผลักดันให้การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้สำเร็จได้ ผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัว ล้วนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและต้องมีจิตลักษณะที่เหมาะสมด้วย ดังนั้น การทำความเข้าใจว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่ได้ผลนั้นต้องอาศัยคุณลักษณะทางจิตใจและสถานการณ์ที่ดีจากตัวผู้อบรม วิธีการนี้คือกุญแจที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลเกิดสัมฤทธิ์ผลในตัวเองและเยาวชนได้ในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- Appelbaum, M., Cooper, H., Kline, R. B., Mayo-Wilson, E., Nezu, A. M., & Rao, S. M. (2018). Journal article reporting standards for quantitative research in psychology: The APA Publications and Communications Board task force report. *American Psychologist*, 73(1), 3.
- Bandura, A. (1985). Model of causality in social learning theory. In Mahoney M. J., Freeman A. (Eds.). *Cognition and Psychotherapy* (pp. 81-99). Springer.
- Bateman, T. S., & Crant, J. M. (1993). The proactive component of organizational behavior: A measure and correlates. *Journal of organizational behavior*, 14(2), 103-118.
- Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of supervisory social support and implications for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies*, 12(February), 155-166.
- Bhanthumnavin, D. (2002). Laksana kānwichai thāng chit phruttkam sāt thī sāmāt chaa kānphatthana būkkhon yāng khrop wongchōk [Effective research methodology in psycho-behavioral science for full-scaled intervention for individual development]. *Journal of Research Methodology (JRM)*, 15(2), 129-152.
- Bhanthumnavin, D. (2007). Patchai choēng het khōng phruttkam fai rūlāe fai dī khōng nakriān matthayommasuksā tōn ton tām nāo thritsadi pati samphan niyom [Antecedents of Academic and Virtue Oriented Behaviors of Junior High School Students: An Interactionism Approach] (Research report). National Research Council of Thailand.

- Bhanthumnavin, D. (2010). *Thritsadi læ phon wichai thāng čhit phruttkam sāt phūā kānwichai læ phatthana būkkhon læ sangkhom* [Evidence-Based Theory and Findings on Psycho-Behavioral Science for Research and Development of Individual and Society]. Samlada press.
- Bhanthumnavin, D. (2015). *Patchai choēng sāhēt khōng phruttkam siāngyāng mī sati khōng nakriān radap matthayommasuksā: Kān wikhro sēnthāng ‘itthiphon* [Antecedents of mindful risk-taking behavior in secondary school students: A path analytic approach]. *Warasan Phuettikammasat*, 21(1), 75-94.
- Bhanthumnavin, D. (2016). *Sī thotsawat tai rom thritsadi tonmai čharyatham* [Four Decades of The Thai Psychological Theory of Work and Moral Behavior]. Duen Tula Printing House.
- Bhanthumnavin, D., & Panchawanuk, P. (1981). *Khwāmsamphan phāinai khroṅkhrūā kap sukkhaphāp čhit læ čharyatham khōng nakriān wairun* [Family Relationship Mental Health and Ethics of Adolescent Students] (Research report). Srinakarinwirot University.
- Bualar, K. (2018). *Patchai thāng čhit laksana læ sathānakān thī kiēokhōng kap phruttkam mungman nai kān riān khōng naksuksā radap parinyā trī thī pen run ræk khōng khroṅkhrūā* [Psychological characteristics and situational factors as correlate of study engagement behavior of the first-generation university students] (Master’s thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Chen, F. M., & Luster, T. (2002). Factors related to parenting practices in Taiwan. *Early Child Development and Care*, 172(5), 413-430.
- Corveleyn, J., Luyten, P., Blatt, S. J., & Lens-Gielis, H. (2013). *The Theory and Treatment of Depression: Towards a Dynamic Interactionism Model*. Routledge.
- Crant, J. M. (2000). Proactive behavior in organizations. *Journal of Management*, 26(3), 435-462.
- Csikszentmihalyi, M., & Seligman, M. E. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.
- Deković, M., & Gerris, J. R. (1992). Parental reasoning complexity, social class, and child-rearing behaviors. *Journal of Marriage and the Family*, 54(3), 675-685.
- Endler, N. S., & Magnusson, D. (1976). Toward an Interactional Psychology of Personality. *Psychological Bulletin*, 83(5), 956.
- Endler, N. S., & Magnusson, D. (1977). *Personality at the Crossroads: Current Issues in Interactional Psychology*. Lawrence Erlbaum Associates.

- Genazzani, A. R., Spinetti, A., Gallo, R., & Bernardi, F. (1999). Menopause and the central nervous system: Intervention options. *Maturitas*, 31(2), 103-110.
- Gerlsma, C., Kramer, J. J., Scholing, A., & Emmelkamp, P. M. (1994). The influence of mood on memories of parental rearing practices. *British Journal of Clinical Psychology*, 33(2), 159-172.
- Güleç, S., & Balçık, E. G. (2011). Undesirable behaviors elementary school classroom teachers encounter in the classroom and their reasons. *Bulgarian Journal of Science & Education Policy*, 5(2), 163-177.
- Haan, N., Smith, M. B., & Block, J. (1968). Moral reasoning of young adults: Political-social behavior, family background, and personality correlates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 10(3), 183–201. <https://doi.org/10.1037/h0026566>
- Iamsupasit, S. (2007). *Thritsadi læ theknik kån prap phruttkam* [Theories and Techniques in Behavior Modification] (6th ed.). Chulalongkorn University Press.
- Jalanukaoh, S. (2009). *Patchai thāng čhit sangkhom thī kiēokap phruttkam kånthamngān yāng mī čharyatham khōng huānā sathanī anāmai* [Psychosocial Correlates of Moral-Work Behavior of Health Center Chiefs] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Jittipunpornne, C. (2011). *Tuāpræ kamkap khōng khwāmpen ‘itsara nai kånthamngān læ kån sanapsanun khōng phubāngkhabbanchā læ tuāpræ sū khōng khwāmchūāman nai kån khayāi botbat khōng ton nai khwāmsamphan rawāng bukkhalikkaphāp chæng ruk læ phruttkam chæng ruk* [Moderator effects of job autonomy and supportive supervision and the mediator effects of role breadth self-efficacy on the relationship between proactive personality and proactive behavior] (Master’s thesis). Thammasat University, Bangkok.
- Judge, T. A., Erez, A., Bono, J. E., & Thoresen, C. J. (2003). The core self-evaluations scale: Development of a measure. *Personnel Psychology*, 56(2), 303–331
- Kanchom, W. (2010). *Patchai thāng čhit sangkhom thī kiēokhōng kap khwām chalať khop phūān khōng nakriān matthayommasuksā toñ ton* [Psychosocial correlates of smart peer-choice of junior highschool students] (Master’s thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.

- Kaye, K. (1985). Toward a developmental psychology of the family. *The handbook of family psychology and therapy*, 1, 38-72.
- Klayprayong, W., & Bhanthumnavin, D. (2015). *Patchai choeng het dan chit laksana sathanakan lae kanrapru pathatsathan thi kieokhong kap thatsanakhati lae kanyomrap rong faifa niukhla khong naksuksa Thai radap parinya tri* [Psychological characteristics, situational factors and norm perception related to attitude and acceptance of nuclear powerplant in thai undergraduate students]. *Journal of Business Administration*, 4(2), 51-61.
- Kohlberg, L. (1964). Development of moral character and moral ideology. *Review of Child Development Research*, 1, 381-431.
- Lessing, A. C., & De Beer, N. D. (2010). An interactionist model of self-concept and eating habits. *South African Journal of Psychology*, 40(1), 107-117.
- Lickona, T. (1983). *Raising Good Children*. Bantam.
- Liebert, R. W., & Strauss, G. D. (1973). *Developmental Psychology*. Prentice-Hall.
- Linver, M. R., Brooks-Gunn, J., & Kohen, D. E. (2002). Family processes as pathways from income to young children's development. *Developmental Psychology*, 38(5), 719-734.
<https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.5.719>
- Maton, K. I., & Bishop-Josef, S. J. (2006). Psychological research, practice, and social policy: Potential pathways of influence. *Professional Psychology: Research and Practice*, 37(2), 140.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. Van Nostrand.
- Mekkhachorn, W., Bhanthumnavin, D., Bhanthumnavin, D., Meekun, K., Sitsira-at, S., & Pimthong, S. (2020). *Patchai thang chit sangkhom thi kieokhong kap phruttkam kantatsinchai nai kan rian duai ton eng khong naksuksa parinya tri* [Psychosocial factors related to self-determination behavior in learning of undergraduate students]. *Journal of Behavioral Science for Development*, 12(1), 74-91.
- Na nagara, R. (2007). *Patchai choeng het bap buranakan thang chit laksana lae sathanakan thi kieokhong kap phruttkam kan om ngoen khong nakrian radap matthayom ton thi mi thanakhan rongrian* [Integration psychological characteristics and situational factors as correlate of thrift behavior of junior highschoolers with bank in school] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Najman, J. M., Behrens, B. C., Andersen, M., Bor, W., O'Callaghan, M., & Williams, G. M. (1997). Impact of family type and family quality on child behavior problems: A longitudinal study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 36(10), 1357-1365.

- Nucci, L., & Gingo, M. (2010). The development of moral reasoning. In U. Goswami (Ed.), *The Wiley-Blackwell Handbook of Childhood Cognitive Development* (2nd ed., pp. 420-445).
<https://doi.org/10.1002/9781444325485.ch16>
- Perlmutter, M., & Hall, E. (1992). *Adult Development and Aging* (2nd ed.). Wiley.
- Piaget, J. (1932). *The Moral Judgment of the Child*. Kegan Paul, Trench, Trübner & Co.
- Piasiri, T. (2002). *Patchai thāng chit sangkhom thī kiēokhōng kap phruttikam kān prayat phalangngān faifa khōng nakriān nai rōngriān thī khaorūām khroṅkān hōng riān sikhīeo* [Psycho-social correlates of electric energy saving behavior of students in green school project] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Pornpojarn, P. (2003). *Itthiphon kān 'oprom liāngdū khōng bida mānda tō kān koēt rōk 'uān dek wai riān nai chumchon māng Krung Thēp Mahā Nakhōn* [The influence of parental child rearing practices on childhood obesity in primary schools in urban Bangkok] (Master's thesis). Mahidol University, Bangkok.
- Praneetvatakul, B. (2017). *Patchai thāng chit sangkhom thī kiēokhōng kap phruttikam pōṅṅkan kān rap læ phræ rōk nai chīwit pračham wan khōng naksuksā radap parinya trī* [Psychosocial as correlates of communicable disease preventive behavior in daily life of undergraduate students] (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Rosenthal, R., & Rosnow, R. L. (1991). *Essentials of Behavioral Research Methods and Data Analysis* (2nd ed.). McGraw Hill.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, 80(1), 609.
- Saipopoo, K. (2003). *Patchai thāng chit sangkhom thī kiēokhōng kap phruttikam kān raksā khwām sa'āt khōng nakriān chan matthayommasuksā tōṅ ton* [Psycho-social correlates of hygienic behavior of junior high school students] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Sanamkate, N. (2007). *Kānmi phumkhumkan phāinai læ phāinoṅ thī kiēokhōng kap phruttikam kān khop phūān yāng moṣom khōng nakriān chan matthayommasuksā tōṅ plāi* [Internal and external immunity as correlates of appropriate peer-group behavior in senior high school students] (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.

- Sirirak, C. (2012). *Laksana sathanakanai rongrian khropkhrua lae chit phophiang thi kieokhong kap phruttkam raphitchop khong nakrian radap matthayommasuksa ton ton* [School and family situations, and psychological sufficiency correlates of responsible behaviors of Thai junior high school students] (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Sprinthall, N. A., Reiman, A. J., & Thies-Sprinthall, L. (1993). Roletaking and reflection: Promoting the conceptual and moral development of teachers. *Learning and Individual Differences*, 5(4), 283-299.
- Steiner, M., Dunn, E., & Born, L. (2003). Hormones and mood: From menarche to menopause and beyond. *Journal of Affective Disorders*, 74(1), 67-83.
- Suwandee, L. (2000). *Patchai thang chit sangkhom thi kieokhong kap phruttkam kanlot pariman khaya khong nakrian nai rongrian thi khaoruam khrongkan rung arun* [Psycho-social correlates of waste minimization behavior of students in Rung Arun Project's schools] (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Tett, R. P., & Burnett, D. D. (2003). A personality trait-based interactionist model of job performance. *Journal of Applied psychology*, 88(3), 500.
- Thatsanasri, P. (2013). *Kansuksa hetphon choeng chariyatham dan khwam mi winai phan nithan katun 'ae ni me chan samrap nakrian chan prathomsuksa pi thi ha rongrian 'anuban lop buri* [Study of moral reasoning and discipline through cartoon animation stories for elementary students grade 5 at Anuban Lopburi School] (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Tiawilai, Y., Bhanthumnavin, D., Bhanthumnavin, D., & Vanindananda, N. (2018). *Patchai choeng het thang chit lae sangkhom thi kieokhong kap phruttkam kansusan yang khaorop sitthi phan su sangkhom 'onlai khong naksuksa radap parinya tri* [The psycho-social correlates of rights respecting communications behavior focusing on social media of undergraduate students]. *Warasan Phuettikammasat*, 24(2), 21-43.
- Tramonte, L., Gauthier, A. H., & Willms, J. D. (2015). Engagement and guidance: The effects of maternal parenting practices on children's development. *Journal of Family Issues*, 36(3), 396-420.
- Virotvithayagan, C. (2008). *Patchai choeng het lae phon khong phruttkam tam lak praya sethakit phophiang khong nakrian matthayommasuksa ton ton nai rongrian thi prayuk lak praya sethakit phophiang* [Antecedents and consequences of sufficient behavior of junior secondary students in schools with sufficiency economy project] (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.

- Watcharatanin, K. (2003). *Patchai chǎeng hēt læ phon thī kīēokhōṅ kap phruttikam ‘āsāsamak phatthanā khōṅ naksuksā mahāwīthayalai* [Antecedent and consequent factors relating to volunteering behavior of university students] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Weber, J. (1993). Exploring the relationship between personal values and moral reasoning. *Human Relations*, 46(4), 435-463.
- Yaemyuen, A. (2008). *Patchai thāṅ chīt sangkhom thī kīēokhōṅ kap phruttikam kānmī mārayāt thāṅ sangkhom khōṅ nakriān matthayommasuksā tōṅ plāi* [Psycho-social factors as correlate of ethical behavior of the secondary school students] (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Yodrbum, S. (2005). *Patchai chǎeng hēt bæp burānakān dān bān sathan̄ suksā læ chīt laksana thī kīēokhōṅ kap khwām tangchāi thī chā raphitchōp khroṅkhruā khōṅ naksuksā chāi radap parinyā trī* [Intergration of family, educational institute, and psychological characteristics as correlates of intention to take responsibility for future family in undergraduate male students] (Term paper). National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Yoelao, D. (1992). *Kān sangkhroṅ ngānwīchāi thī kīēokhōṅ kap kān ‘oprom liāngdu dek nai prathēt Thai dōi chāi kān wikhroṅ mētā* [Research Synthesis of Childrearing in Thailand Using Meta-Analysis] (Research report). Srinakharinwirot University.